

FISZKA 5: FORMALNOŚCI WŁAŚCIWE DLA PRAWA FRANCUSKIEGO

Streszczenie: W fiszce przedstawiono formalności, dokonywane przez notariusza odpowiedzialnego za sprawę spadkową.

Podczas rozstrzygania sprawy spadkowej notariusz francuski odpowiedzialny za tę sprawę musi sporządzić następujące czynności, tj.:

A. SYSTEMATYCZNIE

- akt poświadczenia dziedziczenia, który stanowi dowód występowania w charakterze spadkobiercy.
- poświadczenie własności nieruchomości, jeżeli zmarły zostawił nieruchomości.
- oświadczenie spadkowe (druki 2705, 2705 S, 2706), które należy złożyć w urzędzie skarbowym w miejscu zamieszkania zmarłego w ciągu 6 miesięcy od zgonu, jeżeli zmarły zmarł we Francji, lub w ciągu jednego roku, jeżeli zmarł poza Francją. Jeżeli jednak w momencie śmierci spadkobiercy nie byli znani, termin ten zaczyna biec od dnia, w którym spadkobiercy powzięli wiadomość o otwarciu spadku.

B. W ZALEŻNOŚCI OD PRZYPADKU

- zdeponowanie testamentu własnoręcznego u notariusza,
- sporządzenie inwentarza i zamknięcie inwentarza,
- oświadczenie o przyjęciu spadku, które często jest dołączane do jednego z aktów systemowych,
- rozliczenie spadku obejmujące dział spadku.

Wszystkie te czynności co do zasady nie zakładają interwencji sędziego. Jednakże można zwrócić się o taką interwencję w następujących przypadkach:

- Spór w sprawie dziedziczenia z udziałem nowych nieznanymi spadkobierców (lub przy braku pozostałych współspadkobierców), których ujawnienie następuje w ciągu 10 lat od śmierci, z wyjątkiem sytuacji, gdy spadkobierca ma zasadne powody, aby zignorować swoje prawo do dziedziczenia, do których należy w szczególności śmierć;
- Spór w sprawie dziedziczenia z udziałem nowych nieznanymi spadkobierców (lub przy braku pozostałych współspadkobierców), których ujawnienie następuje w ciągu 10 lat od śmierci, z wyjątkiem sytuacji, gdy spadkobierca ma zasadne powody, aby zignorować swoje prawo do dziedziczenia, do których należy w szczególności śmierć;
- jeżeli spadkobierca nie wyrazi stanowiska w ciągu dwóch miesięcy od wezwania pismem pozasądowym, ponieważ domaga się dodatkowego terminu na zamknięcie inwentarza, lub przedstawi inne poważne i zasadne powody;
- w przypadku zatajenia;
- jeżeli jest jeden lub kilku spadkobierców pełnoletnich lecz pozostających pod opieką, a także jeżeli są spadkobiercy małoletni, którzy mogą przyjąć spadek wprost;
- wszelkie przypadki zakwestionowania rozstrzygnięcia sprawy spadkowej (zwrot do masy spadkowej, pomniejszenie itp.).

Wszelkie akty sporządzone przez notariusza są aktami ważnymi, a nawet poważnymi pod względem konsekwencji majątkowych dla spadkobierców. Jednak mając na uwadze rozproszenie rodzin, coraz częściej zdarza się, że jeden ze spadkobierców nie może dotrzeć do kancelarii notariusza, aby podpisać akty i zgłasza chęć podpisania pełnomocnictwa.

Forma pełnomocnictwa: akt notarialny lub dokument nienotarialny?

Nawet jeżeli forma aktu notarialnego jest obowiązkowa w rzadkich przypadkach, warto zadać sobie pytanie o świadomą zgodę takiego spadkobiercy. Tylko pełnomocnictwo w formie aktu notarialnego gwarantuje wolną i świadomą zgodę spadkobiercy.

Wydaje się, że w takim przypadku notariusz powinien koniecznie nałożyć na osobę, która nie może stawić się osobiście, obowiązek sporządzenia pełnomocnictwa w formie aktu notarialnego.

Przypadek spadkobiercy przebywającego w Polsce, który nie może udać się do Francji

Należałoby zlecić przetłumaczenie pełnomocnictwa w języku polskim tłumaczowi przysięgiemu. Spadkobierca będzie wówczas mógł podpisać pełnomocnictwo w formie aktu notarialnego u notariusza polskiego, który przekaze mu wszelkie istotne informacje na temat jego konsekwencji.

Wraz z rozporządzeniem europejskim w sprawie spadków międzynarodowych, które ma zastosowanie do spadków otwartych od dnia 17 sierpnia 2015 r. i nakłada na polskich i francuskich notariuszy obowiązek znajomości prawa spadkowego innego niż prawo krajowe, a zakres usług związanych z doradztwem może jedynie wzrosnąć. Stąd ogromna potrzeba sporządzania pełnomocnictw w formie aktu notarialnego kiedy tylko jest to możliwe, nie zaś tylko wtedy, gdy jest to konieczne.

Podpisane pełnomocnictwo w języku polskim wraz z jego tłumaczeniem na język francuski należy uwierzytelnić, co następuje w uproszczonej formie dopisku (konwencja haska z dnia 5 października 1961 r.).

Rozproszenie rodzin pod względem geograficznym i ponowne wchodzenie w związki małżeńskie może prowadzić do skomplikowanych niekiedy sytuacji, jeżeli chodzi o znajdowanie lub odnajdowanie spadkobierców. Coraz częściej notariusz, któremu powierzono sprawę spadkową, zwraca się do spadkobierców o potwierdzenie dziedziczenia lub zleca poszukiwanie genealogiczne ewentualnych innych spadkobierców.

Zlecenie poszukiwań genealogicznych jest dość częste we Francji.

W odpowiedzi ministerialnej nr 5614 dla Senatu z dnia 20 czerwca 2013 r. rząd francuski sprecyzował ostatnio:

« Nie przewiduje się taryfikacji wynagrodzenia za usługi **poszukiwań genealogicznych** na potrzeby spraw spadkowych, ani objęcia takich usług specjalną regulacją zawodową. Minister sprawiedliwości przypomniała bowiem, że „co do kosztów usługi, Trybunał Kasacyjny uważa, że sąd może obniżyć honorarium za **poszukiwania genealogiczne** na potrzeby spraw spadkowych, jeżeli okażą się one przesadzone w świetle świadczonych usług. Zawód **genealoga** w sprawach spadkowych wpisuje się ponadto w strukturę kilku organów, które przeprowadziły działania samoregulacyjne skutkujące wprowadzeniem kart zawodowych określających kodeks postępowania dla przedstawicieli tego zawodu. Zatem nie ma potrzeby, aby

specjalistyczne firmy posiadały specjalny status zawodowy, ponieważ ich działalność podlega ścisłym zasadom gwarantującym właściwą równowagę między stronami umowy oraz ochronę konsumentów ».

W Polsce korzystanie z usług genealoga jest bardzo rzadkie. Usługi te są tu słabo dostępne.

Równolegle do ustalenia dziedziczenia notariusz musi sporządzić akta dziedziczenia. Nawet jeżeli ma możliwość przeprowadzenia pewnych poszukiwań na własną rękę, aby odtworzyć zarówno majątek spadkowy, jak i długi spadkowe zmarłego, może, w przypadku głównych składników majątku (nieruchomości i rachunki bankowe) we Francji oraz za granicą, opierać się jedynie na wskazówkach i informacjach spadkobierców.